

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marți, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român“, strada măcelarilor nr. 84.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.,
rândul cu litere garmond.

Politica contelui Goluchowski.

Sibiu, 22 Iunie n.

Membrii delegațiunii maghiare, mai ales cei aparținători partidului kossuthist, au mers la Viena ca să iee parte la ședințele delegațiunilor cu gândul să trântescă pe contele Goluchowski, ministrul comun de externe, ori cel puțin să-i facă zile amare și să-l constrângă să-și schimbe politica de până acum. Și de fapt subcomisiunea care a avut să censureze budgetul afacerilor străine a crutat pe domnul Goluchowski, ci i-a criticat aspru politica, iar contele Zichy Jenő a făcut propunere formală, ca delegațiunea să nu aprobe politica contelui Goluchowski, ci să-l îndrume să facă o schimbare esențială în ea.

Primirea acestei propuneri aducea cu sine căderea contelui Goluchowski, — și poate că și căderea guvernului unguresc, — dar din norocire ea n'a fost primită, pentru că n'a intrunit decât cinci voturi. Adevărat, că kossuthiștii se laudă, că vor aduce chestia de nou pe tapet, în plenul delegațiunii maghiare, pentru că să-și mai verse și acolo năcazul asupra contelui Goluchowski, dar probabil că vor rămâne numai la intenția, și nu vor trece la realizarea planului de a face dificultăți ministrului de externe, pentru că o eventuală cădere a contelui Goluchowski poate să aibă de urmare și căderea guvernului ungar, și atunci confuzia și nesiguranța se începe de nou în Ungaria.

La atacurile ce i-s'au adus în subcomisiune, contele Goluchowski a răspuns într-o vorbire mai lungă, în care a accentuat, că asupra fundamentului politicii sale nu poate admite discuție și nu poate intra în polemii. E propria sa politică, pe care dacă ar schimba-o, nu mai poate primi responsabilitatea pentru urmări.

A declarat apoi, că pe nedreptul i-s'au făcut învinuirii ce s'ar fi amestecat în afacerile interne ale Ungariei și că ar fi dușman al Ungurilor. N'are motiv să le fie dușman, iar în treburile interne ale Ungariei s'a amestecat numai atunci, când domnii din coaliție, aflându-se încă în opoziție, l-au rugat să exopereze pe seama lor o audiență la palat. Dorința care a și fost împlinită.

Și tot așa, punct de punct a combătut contele Goluchowski cu succes toate învinuirile ce i-s'au fost adus, și a înlănzit, până la cinci, pe toți leii cari voiau să-l sfășie în bucăți. A fost un succes desăvârșit acesta al contelui Goluchowski, pe care îl scot la iveală și gazetele maghiare toate, accentuând însă, că cu toată destoinicia apărării, votul de neîncredere a fost respins numai în urma intervenirii primministrului ungar Wekerle și a colegilor săi Kossuth și Apponyi, cari au pus delegaților în vedere o nouă catastrofă constituțională, dacă aduc prin votul lor la cădere pe contele Goluchowski.

Învățăturile pe cari le putem scoate din cele întâmplate în dele-

gațiunea maghiară sunt deci următoarele: Întâiu, că oricât de urgent să le fie și oricât de mult să le stee în cale celor din coaliție contele Goluchowski, ministrul comun de externe, din motivul, că ține la dualism și la formațiunea de astăzi a monarhiei austro-ungare: politicienii maghiari dela cârmă mai bucuroși îi votează încredere și recunoștință pentru politica pe care i-o combat, decât să-l aducă prin un vot de neîncredere la cădere, pentru că în cazul acesta ar urma și căderea lor dela putere. Va să zică, cine a pus odată mâna pe putere, cu greu se desparte de ea, ci mai curând renunță la principiile și la ideile de cari a fost condus în trecut. Al doilea, că politica externă a monarhiei noastre, precum s'a făcut până acum fără cooperarea Maghiarilor, așa are să se facă și în viitor.

E bine așa? Maghiarii, prin votul lor de încredere dat contelui Goluchowski în delegațiune, au zis că da. Putem noi deci să zicem că — nu?!

Pentru catedrală.

Drept dovadă despre zelul și stăruința neobosită, cu care nemuritorul Metropolit Andreiu a pornit din început la adunarea și sporirea fondului, pentru zidirea bisericii catedrale, azi deja în ființă, și tot așa drept dovadă despre entuziasmul sincer, cu care fii buni ai bisericii noastre au îmbrățișat marea idee încă din început, publicăm următoarea notiță tipărită, cum era pe atunci, cu litere cirile, în „Tel. Român“ din anul 1858 nr. 12. Sibiu 19 Martie 1858. „Domnul Ioan Moldovan c. r., adiunct la comisia de reclamație în Cluj, pe lângă o adresă au așternut scaonului episcopesc 10 fl. m. c. pe seama sf. bisericii catedrale, ce se va zidi aici, hotărând cu aceeași bunăvoință, și inimă adevărat creștinească, de a contribui pe fiecare an, până va fi în dregătorie, câte 10 fl. m. c., care dar frumos după săvârșirea sf. biserici să se alăture la fundația Francisc Iosifiană. Auzind despre această faptă maritimă exemplarnică, nu putem a nu o face cunoscută creștinilor noștri, cari sunt pătrunși și se interesează de această întreprindere sfântă. Binecuvântarea lui Dumnezeu peste aceia, cari jertfesc pentru preamărirea lui, nu va întârzi și nici va lipsi vre-o dată.“

Aceasta notiță ni-s'a pus la dispoziție prin domnul protopop al Albei-Iuliei I. Teulescu, care ne mai comunică, că bătrânul (azi de 84 ani) I. Moldovan trăiește în comuna sa natală Totoi, retras în pensiune, unde la ocaziune i-a prezentat dânsului nr. din „Telegraful Român“ cu notița de sus, precum și cuitanțele despre solvarea cuotei promise în curs de 4 ani, deci în total 40 fl. m. c.

Fapta frumoasă a bătrânului I. Moldovan e vrednică cu atât mai mult de laudă, cu cât dânsul, deși neaflător în serviciul bisericesc, totuși ca bun fiu al ei s'a știut în acele timpuri entuziasmă pentru marea idee, contribuind suma arătată, iar mângăierea trebuie să-i fie azi cu atât mai mare, cu cât a avut zile să-și vadă resp. să audă că s'a făcut trup ideea pentru care a jertfit și dânsul, pentru acele vremuri, o sumă de bani așa de frumoasă.

Expoziția din București.

Aranjarea unei expoziții cu caracter universal este o problemă, pentru a cărei împlinire se recere multă cumpănire, multe parale și și mai mult curagiu. Până acum numai popoarele, a căror trecut a fost prielnic unei dezvoltări uimitoare, cari astăzi au cuvânt și braț puternic, s'au încumetat la o astfel de întreprindere. Risicul acestei probleme ori ridică respectul neam la vază și atențiunea, de care este vrednic ori, dacă puterile îi sunt prea slabe, îl face de rușine.

Țara noastră cu ale sale 20 mii de suflete n'a cutezat să pună așezământul expoziției milenare pe o basă universală, de teama rușinei. Asta o mărturisește astăzi toată presa ungurească.

Și iată acum România, care, pe lângă aceea că e cu mult mai mică, e statul cel mai proaspăt, desconsiderat mult de politicienii țării noastre în afaceri diplomatice, are curajul uimitor de a aranja o expoziție universală, care să mărturisească strălucit lumii întregi despre progresul, ce l'a făcut un stat dornic de muncă sub conducerea de 40 ani a unui domnitor înțelept și bun; și să arete tuturor neamurilor mărturiile limpede grăitoare ale ființei neamului nostru de 18 veacuri pe plaiurile întinse din adăpostul mândrilor Carpați.

Poporul nostru are puterea tinereții, vâpaia sănătății vâjoase sbucnește în vinele lui, iar pornirile lui dornice de avânt și lumină vreau să dovedească apusului mândru de puterile lui, că și la poarta răsăritului s'a destrămat negura și a răsărit un soare cu strălucirea curată și senină, care trebuie să stea alături sorilor din apus.

Și, după cum ne vestesc martorii zilei de Marți, când foarfeca de argint a tăiat firul de mătăasă al porților câmpiei Filaret, expoziția aceasta numai spre fală și mândrie servește României. Ziua aceasta, a inaugurării, simbolul pacinic al neamului nostru și emanicipării economice, are mare însemnătate pentru viața României și a neamului nostru în general.

Expoziția dă prilej puterilor Europei să facă asemănare între înaintarea neamului nostru în câteva zeci de ani și a altor neamuri în zeci de veacuri; să se convingă ce poate face un popor cu drept de trai sub stăpânirea unui domn de o bărbăție străină, dar contopit cu sufletul nostru; și să se încredințeze că și acest neam, pe care nu l'a putut frânge urgia trudei mașterelor veacuri are drept de viitor alături tuturor celorlalte neamuri, cu atât mai mult, cu cât munca acestui popor a fost muncă isbândită cu cinst și sudoare în ciuda sorții umilitoare, pe când altor neamuri acea soartă le-a hărăzit sute de ani pururi zile senine și vremi de neamănare.

Expoziția din București este una dintre cele mai artistice. „România poate fi mândră pe aceasta, — zice o foare străină de neamul nostru, — pentru că ceea ce a produs e de rangul prim, adeseori adevărat artistic, și mărturisește limpede cultura înaintată și seriozitatea pornirilor acestui popor“.

Un caracter național puternic transpiră din toate așezămintele expoziției, ceea ce e bine venit României, deoarece îi face posibilă lărgirea căilor comerțului și a industriei.

Expoziția s'a deschis Marți la 10 ore pe un timp — excepțional — frumos. De dimineață se pornise o mișcare febrilă în orașul întreg și trăsurile și tramvaele curgeau încărcate spre câmpia Filaretului.

La arenele Romane s'a săvârșit serbarea propriu zisă în fața unui public imens. Punct 10 ore 21 pușcături de tun de pe ruinele cetății Vlad Țepeș anunță sosirea curții regale. Dr. Istrate oferă reginei pe o tavă de argint o foarfecă de argint cu care senina domnitoare tae ghirlanda de flori trasă peste poartă. Muzicele militare întâmpină intrarea suveranilor în expoziție. Curtea regală își ocupă locul în splendidele loje. Cinci muzici militare zgudue atmosferă ezechutând un imn ocazional compus de majorul Mărgăritărescu. Urmează serviciul divin oficiat de metropolitul primat, azistat de metropolitul Moldovei și de toți episcopii.

Di Ion Lahovary cetește apoi un lung și frumos discurs făcând istoricul expoziției și bineventează pe Suverani. Comisarul general al expoziției dl Dr Istrate ia apoi cuvântul și în graiu avântat salută casa domnitoare terminând:

„Să trăiți, Măiestate, mulți ani și fericiți, ca peste zece ani să sărbătoriți împreună cu țara o jumătate de secol de progres și fericire“.

Pe urmă cetește regele cu glas puternic răspunsul seu înțelept și aplaudat cu mare entuziasm de marea de oameni.

Ministrul Lahovary cetește actul comemorativ scris pe pergament, pe care îl subscrie Regele și casa domnitoare, precum și toți dignitarii țării. Cu aceasta serbarea s'a încheiat și regele cu suita sa a vizitat până după ora unu așezămintele expoziției.

Stilul de edificare al catedralei din Sibiu și disordinea de azi.

I.

Trebuie să cercetăm istoria veche, c'a să ajung la ziua de azi!

Creștinii cei dintâiu, primele servicii divine (slujbele dumnezeiești) le-au ținut în templul din Ierusalim, care era evreesc, adică jidovesc.

Evreii au avut numai un templu, „a-cel renumit din Ierusalim“, care era „sanctuarul național“ al Evreilor, unde a fost și cult cu sacrificiu (jertfă). Cel dintâiu templu, a fost templul lui Solomon, amintit la anul 990 ant. Christos pe dealul Moria. Templul era de 60 de coți de lung, de 20 de coți de lat și de 30 de coți de înalt.¹⁾ Templul din Ierusalim de trei părți (afară de intrarea cu poarta mare) avea camere (chilii) laterale, iar în lăuntru era zidit cu două etaje (condignațiuni) adecă cu trei rânduri. Înălțimea de 30 de coți se poate pune între 19—24 de metri.

Nabukednezar (Nabuhodonosor) la anul 586 ant. Chr. a risipit templul, dar Iudeii (Jidovii) după reîntoarcerea lor din robia Vavilonului la anul 516 ant. Chr. prin Ierusalim au restaurat templul. Herodes cel mare la anul 21 ant. Chr. a făcut oarecare străformare. Locul templului vechiu al Jidovilor din Ierusalim se arată și azi. E un edificiu ridicat în secolul al VII-lea d. Chr. zidit cu 8 unghiuri (colțuri) pe o stâncă și are o cupolă de 30 m. de înaltă și de 20 în diametru, numită moșea lui

¹⁾ Un cot și atunci ca și azi, în felurite state era de felurite mărimi, adecă între 66 și 83 de centimetre; astfel lungimea templului va fi fost între 39—45 de metri.

Omar, califul Arabilor. Templul „sanctuarul național al Jidovilor la 644 d. Chr. s'a prefăcut într-o moșie (biserică) turcească.

Creștinii cei dintâi (cari erau numai Evreii s'au Jidovii) primele servicii divine le-au ținut și în Sinagoge. Aceste la început nu erau temple, după mărirea și scopul templului din Ierusalim, ci erau numai locuri de adunare, unde se adună comunitatea, adică poporul, nu pentru cult cu sacrificii, ci pentru unele învățături, discursuri, sfaturi etc. Cuvântul sinagogă s'a constatat de cuvânt grecesc din prepozițiunea syn. (laolaltă, împreună) și din verbul ago (adun, aduc) și astfel sinagoga era casă de adunare; mai târziu sinagoga s'a numit casă de rugăciune, și de multe veacuri substituie și templul din Ierusalim, adică în sinagogă s'a introdus întregul serviciu divin cu cult de sacrificii.

Creștinii cei dintâi, așa Jidovii, precum și Elinii și Romanii, mai ales în secolul I.—IV. fiind perzecați, serviciile divine le-au ținut în casele lor private, dar fiind și în aceste perzecați, le-au ținut în scobituri de stânci, râpe, în cripte și în așa numitele katakombe.

II.

Planul templului din Ierusalim s'a primit ca model și de împărații romani dela răsărit, și apoi a devenit model pentru bisericile drept credincioase și mari din răsărit.

Împăratul Constantin-cel-mare, după învingerea asupra rivalului său, în Constantinopol a zidit o biserică creștină după planul templului din Ierusalim, a închinat-o „Sfintei înțelepciunii“ (Hagia Sofia) și la an. 325 d. Chr. a sfințit-o, iar la 330 d. Chr. Constantin-cel-mare a proclamat orașul Constantinopol de reședință imperiului roman, adică a împăraților romani.

Biserica sfintei Sofia a ars, dar împăratul Iustinian I. la anul 530 d. Chr. a reedificat-o cu mult mai pompoasă și biserică aceasta a devenit model pentru stilul bisericesc bizantin (dela orașul Byzantium, mai târziu Constantinopol) și astfel model și pentru bisericile drept credincioase din Orient.

Biserica sfânta Sofia, e zidită pe un teritor ce formează o cruce cu 3 capete asemenea și unul ceva mai lung. Biserica e de 76 m. de lungă, 71 m. de lată, iar cupola din mijloc e de 67 de m. de înaltă. Biserica în lăuntru, de ambele părți are câte două etaje (condignațiuni), adică e cu 3 rânduri. Din secolul al IV-lea începând cele trei părți de frunte ale unei biserici orientale, sunt acele cari corăspund părților templului din Ierusalim, anume: anticurt (porticus, atrium), locul sfânt (navis, naia) și locul prea sfânt (altarul).¹⁾

Când Mohamed al II-lea în 29 Maiu 1453 d. Chr. a cuprins Constantinopolul, biserică sfânta Sofia a prefăcut-o în moșie, (biserica turcească). Și azi e așa, spre batjocura a sute de milioane de creștini din Europa.

Stilul bizantin și pentru alte edificii civile, pornește din un centru și de multe ori e formă cercuală, adică edificiul cam cât e de lung, atâta e și de lat. Aceste se numesc: rotunde.

În Roma încă în secolul al III-lea d. Chr. s'au zidit 40 de temple creștine și zidirea s'a făcut după planul unei basilice (Basilica) și din această cauză, stilul bisericilor dela apus a rămas stilul de biserică, adică: cu o formă lungureață quadrată (pătrată). Forma aceasta e romană veche. Cea dintâi biserică s'a zidit la anul 185 ant. Chr. prin Cato Censorinus în forul Romei, alături Curiei. Cele mai mari basilice erau de 70 de m. de lungi și de 30 de m. de late.

În casele private o parte din edificiu erau basilice pe stâlpi. Primii creștini la Roma, în aceste basilice ținau serviciul divin și de aci a venit, că primele biserici creștine publice în secolul al IV-lea s'au zidit după forma basiliceii. Din acest cuvânt purcede și vorba noastră „biserică“. În secolii mai târzi, bisericile dela apus s'au zidit și în extenziuni foarte mari.

¹⁾ Cine se interesează, desemnul bisericii Sfintei Sofii îl află în Conv. Lex. Mayer la Baukunst tabele VII., atât zidirea întreagă din afară, precum și partea din lăuntru.

Dar Romanii stilul de biserică l-au introdus și în Orient. Sfânta Elenă, mama lui Constantin, la an. 330 a zidit în Vifleim o biserică foarte lungă în forma unei cruci lungi care avea cinci nai (navis) în interiorul ei, și care biserică stă până azi lângă mănăstirea dela mormântul lui Christos. Și împăratul Iustinian a zidit basilice în Orient, ba stilul de biserică a trecut și în Egipt, Nubia etc.

Unde biserica creștină în lăuntru ei e zidită cu etaje (condignațiuni) cum a fost templul din Ierusalim, biserică sfânta Sofia și cele multe după modelul acestora, acolo femeile au locuri numai în etaje, adică în galerii. Astfel și până azi în toate sinagoge jidovești. Galerile au grilaje (zăbrele, gratii) ca bărbații să nu se uite la ele, să nu le vadă, dar nici ele să nu poată cochetă în jos.

Când în bisericile creștine orientale, în lăuntru lor, nu sunt etaje (galerii) pentru că n'au fost bani destui pentru un edificiu mai mare, acolo după regulile creștinilor vechi și de azi naia bisericeii e destinată pentru întreg poporul, dar așa că genurile (bărbații și femeile) sunt despărțite unul de altul. Bărbații cuprind prima jumătate a naiei, cea de câtră altar și având intrare ori intrări de ambele părți separate, întră deadreptul la locul lor. Locul femeilor e pe a doua jumătate a naiei, de câtră ușa de sub turn adică îndărătul bărbaților, dar locul e ceva mai ridicat barem cu o treaptă ca să vadă peste capetele bărbaților, însă și aci despărțirea de bărbați în unele locuri se face prin un zid ce se ridică până la braț, în alte locuri cu un părete sau grădele de lațuri, cam de doi metri de înalt, asemenea pentruca bărbații să nu le vadă. Intrarea femeilor în tot locul e numai prin ușa de sub turn și nu le este iertat ca să se primească printre bărbați și să ocupe locuri de ale bărbaților.

Am premis aceste lămuriri istorice ca să pot ajunge la scopul meu.

III.

Biserica orientală, adică catedrala din Sibiu, are o lungime de 58 de m., lățime de 16 m. și cupola are înălțime de 28 de m. Catedrala fiind dar zidită pe un quadrat lungăreț, samănă cu planul unei basilice, adică, de bază are stil roman vechiu.

Ce privește interiorul catedralei, și unele însușiri ale zidirii, catedrala e zidită după planul templului din Ierusalim, mai de aproape după stilul bizantin al bisericii sfintei Sofii din Constantinopol. Felicit pe aceia, cari au primit deosebi planul din lăuntru bisericii catedrale, pentru că au făcut o casă frumoasă lui Dumnezeu, și pentru că au făcut și pentru noi orientali un sanctuar național!

În lăturea din dreapta a catedralei, sunt 4 uși, cea de frunte corăspunde în altar, a doua în prima jumătate a naiei bărbaților, apoi așa aceasta, precum celelalte două, corăspund galeriilor. În lăturea stângă asemenea sunt 3 uși, tot spre acel scop.

Catedrala e cu un etaj, adică: cu 2 rânduri. Sub turn e o galerie, unde e corul; iar de dreapta și de stânga sunt câte 2 galerii, cari după prototipul vechiu și de veacuri multe, sunt destinate numai pentru femei¹⁾

Să vedem acum, cari scaune sunt destinate pentru bărbați?

În jumătatea primă a naiei, adică în tinda bărbaților, anume în șirul mai din lăuntru și anume, de dreapta în linia cu scaunul metropolitului sunt 4, în centrul naiei iar 4; de stânga, începând de sub predicator asemenea sunt câte 4 scaune. La spatele acestora, sub galeriile prime de ambele părți sunt două coridoare, câte cu 15 scaune, la olaltă treizeci, și de toate sunt 46 de scaune pentru bărbații, cari după vârsta lor și după pozițiunea lor, și ca porțiași ai parohiei, au drept să șadă unde li-se cuvine. Dar cercetați, și veți vedea, că cine se îndeașă în scaunele, ce nu li se cuvin. — Despre jumătatea a doua a naiei, voi vorbi mai târziu.

¹⁾ Interiorul catedralei e descris pe larg în Iconografia de Dr. El. M. Cristea pag. 130—157.

Dela sfințirea catedralei și până azi, Românii n'au documentat că sunt buni aranjatori de ordine în biserică. Apoi unii membri din comitet, au început ca să se facă stăpâni în catedrală. S'au și întâmplat destule disordini, cari pe mine, pe unii amici și cunoscuți m'au indignat, și pentru aceasta mă simt îndemnat, ca să grăiesc și să cer aceea, ce trebuie să se facă într-o biserică răsăriteană și națională, — și ca să susțin datinile bisericești creștine vechi, și cari există și azi în bisericile din arhidieceză și în acele din două dieceze orientale.

S'a întâmplat anume:

a) Femeile fac promenadă prin naia bisericeii destinată numai pentru bărbați, și aci își ocupă loc, unde vreau, între bărbați și adese-ori pe aceștia îi strămtoresc, ca din etichetă să le predee locurile lor. Femeile au ocupat de dreapta cele 4 scaune din centru (în linia cu scaunul metropolitului) și cele 15 din coridorul de dreapta, așa încât abia mai vezi acolo câte 4—5 bărbați; mai departe au ocupat și acele 15 scaune din coridorul de stânga, încât în Dumineca trecută, numai singur eram bărbat întră ele; astfel din cele 46 de scaune pentru bărbați cel puțin 32 sunt ocupate de femei.

Mai departe femeile și școlărițele la început făceau promenadă printre bărbați ca să se suie în galerii. Cât ține slujba mereu le vezi intrând și ieșind. Astfel azi femeile au luat în posesiune cele 4 galerii deasupra, cele două coridoare și 4 scaune din centru.

În toate părțile, femeile au natura să fie prea îndrăznețe și se buie tot în frunte; dar destul avantajul le dăm la baluri, la teatre și la concerte.

b) În biserică fiecare trebuie să stee cu evlavie și modestie înaintea lui Dumnezeu, și nimănuia nu e iertat, ca să conturbe pe altul.

Am văzut și eu cum tineri și bătrâni, mai mult își întorceau capu câtră galerii și anume câtră femei, — și unii cunoscuți mi-au spus, că la unele femei au văzut liornete, la altele cuchere (ochian) de opere. Unii doar încă nu știu că cu fața trebuie să stai câtră altar.

c) E frumos, frumos, ca să luăm în considerație fetele noastre, anume școlărițele dela școala civilă și acele din școala de fierțură, dar din punctul de vedere al educației serioase, al cultivei adevărate și al modestiei, nu se cade, ca pe fetele aceste mai cu toată ocazia să le pue în fruntea femeilor măritate, a mamelor, a bătrânelor.

Școlărițele din școala civilă au ocupat galeria primă de dreapta. În galeria a doua de dreapta vedeai femei măritate, mame cu fete, și bătrâne, dar în Dumineca din 10 Iunie n. ce să vezi! Acolo erau numai școlărițele din școala de fierțură, cam 15 de toate. Și apoi precum s'au plâns unele femei mai bătrâne, vrând și ele ca să între în galerie, au aflat ușile închise, și astfel mamele, bătrânele au fost eschise — Vor fi avut un patron, fără dumnezeire în sufletul lui, sau care nu pricepe, ce a făcut.

d) În tinda din jumătatea a doua a naiei, adică câtră intrare, unde mai mult sunt economi, și unde asemenea sunt câte 5 scaune și la spate câte un coridor, femeile sunt mestecate întră tot felul de bărbați și de soldați.

e) În dumineca după sfințirea catedralei m'am așezat, unde am văzut loc gol și anume în scaunul al 3-a dintre cele 4 de sub predicator. Un draguț de amic mi-a observat, că acele scaune sunt rezervate pentru membrii din comitet. Alt draguț de amic a întărit aceasta. Și fiind că eu nu sunt membru în comitetul parohial, am priceput ca să mă retrag. M'am retras în coridorul de stânga. Nicăiri în lumea română și răsăriteană membrii comitetului parohial nu au scaune de onoare din oficiu.

Scaune din oficiu are numai metropolitul și suita sa, și cele 4 scaune din dreapta pot fi numai ale preoților, cari petrec pe metropolitul la biserică și de aci acasă.

Când eram în coridorul de stânga, alt draguț de amic, membru în comitet și preot, prin un trimis m'a invitat în strană, pentru că coridorul e pentru femei. Auzi, auzi? (El nu cunoaște biserica sa).

În strană nu am putut primi un scaun, pentru că s'a lătit vestea, că scaunele din strane — câte 15 în una — sunt destinate pentru profesorii de seminar, pentru asesorii conzistoriali interiori și exteriori și pentru protopopi și preoți din provincie, când vin și ei.

Nu am plăcere ca să bag mâna în cuibul cu vespi, dar am datorință și drept, ca să ridic glasul în contra unor abuzuri, cari au apucat în sanctuarul nostru național.

Văzând aceste disordini în catedrală, pentruca să mă orientez eu, și ca să orientez și pe alții, cu simțuri bune creștinești, am făcut studiu istoric, care a premers, și mi-am făcut și pîrerea următoare:

1. Că femeile să fie puse în cele 4 galerii din etaj și anume astfel, ca în primele galerii de câtră altar, de dreapta și de stânga să fie femeile măritate, și anume mamele cu fetele lor și bătrânele, căci în biserică vârsta, bătrânețele, pretind onoarea de frunte.

2. Că școlărițele din școala civilă, fiind mai multe, să fie puse în galeria a doua de dreapta, adică de lângă cor, — și școlărițele din școala de fierțură, să fie puse în galeria a doua de stânga de lângă cor, — și fiind că ele sunt numai vre'o 15, să se facă loc în aceasta galerie și pentru fetele cetățenilor români, căci și altcui, nu totdeauna va fi plină această galerie.

Spre acest scop, să se deschidă totdeauna cele 6 uși laterale de ambele părți, ca femeile și fetele, prin acele uși să se suie deadreptul în galerii, și în urmăre, să fie oprit, ca femeile prin naia bărbaților să treacă și de aici să se suie în galerii.

Din cele expuse, și din alte cauze, ce acum le retac, propun că la galerii, precum la cor, să se pună grilajuri (gratii, zăbrele).

3. Și fiindcă femeile toate și de toate clasele nu încap în acele 4 galerii, în jumătatea a doua de naia de stânga de câtră turn să fie loc pentru femei, ori cari nu se pot sui în galerii, ori cari nu sunt pentru galerii, și ele aci au și scaune și un coridor; dar în atare linie să se pună grilaj, cu semn de despărțire de tinda ce aparține bărbaților, cari stau înaintea lor.

În jumătatea de naie de dreapta de câtră turn, să fie loc pentru ceilalți bărbați și ostași, în genere, pentru popor.

Eu aș află de bine, ca femeile române să țină o adunare în catedrală, ca să cunoască bine localitățile, și în aceasta dănsale să hotărască, că cum vreau să se împartă sus în acele 4 galerii, și jos în lăturea de stânga, descrisă aci cu începutul punctului, căci poate fi cu puțință, ca să se învoiască și să nu fie năcaz pentru nime.

4. Scaunele, afară de cele 4 de lângă metropolitul, și cele 2 pentru titori, adică 10 în centru și 30 în două coridoare, să se deie în chirie, pe câte un an. Dacă cuviința și dreptatea nu are putere, hotărască puna, că cine să cuprindă locurile de frunte

Dar eu sper, cu Excelența Sa D. metropolit, nu va mai lăsa astăzi stăpâni în catedrală, ci va lua și cauza aceasta în înțeleapta cumpănire a sa, și va aduce ordine bună în sfânta noastră catedrală, în sanctuarul nostru național.

Dr. At. Marienescu.

Din Săliște.

Înaintarea economică a comunei Săliște. (Fine).

Untul fabricat are calitate foarte superioară. Și-a câștigat foarte repede piața Sibiului și chiar din Pesta a fost foarte lăudat. Nu se poate produce deocamdată atâta cât se recere pentru trebuințele anunțate. Superioritatea untului se explică prin împrejurarea, că nutrețu-

rile noastre de luncă și dealuri dau nutre-mânt de neîntrecut, care produce un lapte, din care se scoate un unt de tot gustul, toată aroma și frumuseța (culoarea) recerută. Untul în fabrică se pachetează în bucățele de $\frac{1}{8}$ — $\frac{1}{2}$ kgr. și pe bucată din formă rămâne în unt imprimat numele „Săliște“, iar pe margini e garnisit cu flori tot din unt imprimate. Se prezintă și pachetează foarte cu gust. (Din Blaj, să mi-se scuze că o spun, am auzit că s'ar fi pretins să li-se trimită unt fără firma „Săliște“. Ce ironie!)

La zi se primește până la 1000 litre de lapte numai din Săliște. Aceasta numai pentru sezonul cald de vară, pe timpul mai rece însă se primește și din comunele vecine, așa că e dat posibilul de a ajunge la 2000 litre pe zi.

În săptămânile de probă până în 1 Iunie s'au prelucrat peste 30.000 litre de lapte și s'au plătit peste 3000 cor. în bani gata. Erau femei, cari până la 30 cor. au încassat pentru laptele adus în o lună. Apoi nu e acesta un mare bine pentru populațiune? Pentru țăran e aveă 20—30 cor. la lună e un venit foarte mare. Un bine e acesta, pe care numai cel ce-l are îl poate prețui. Iar binele nu stă și nu va sta numai în aceea, că s'ar împărți bani la popor, ci poporul însuși văzând binele ce i-se face va pune mai mult preț pe economie de vite, le va îngriji și va sporî numărul, ceea ce numai în interesul înaintării sale este.

In ziua de Rusalii anul c. Insoțirea după ce s'a convins de frumosul avânt cel poate lua s'a și constituit. A ținut adunare generală și a ales direcțiunea și comitetul de supraveghere în mod definitiv. In urmare a acestora s'a și cerut înregistrarea firmei sub numele „Insoțire pentru valorizarea laptelui în Săliște“. In adunarea generală de constituire s'au votat și statutele însoțirii. In statute s'a primit un punct în înțelesul căruia laptele numai dela membrii se primește. Prin aceasta însoțirea va fi scutită de dare, dar s'a urmărit și un alt scop îndeosebi. Membrii au subscris acții de câte 40 cor. După acție se dă 5% dividendă. Scopul fiecărui membru trebuie să fie și acela de a câpăta dividendă mai mare, iar aceasta mai ales atunci se va putea, când membrii totdeauna vor aduce lapte curat. Fiind laptele de tot curat, din el se produce mai mult unt, caș etc., acestea se valorisează pentru mai mult, mai mare va fi deci și dividendă. Cine aduce lapte fals, deci și pe sine se înșală, „un punct potrivit“ e deci acesta în statute.

De interes general e apoi dispoziția, că 25% din câștigul curat se împart pentru premii economice, iar interesele capitalului de rezervă se dau an de an episcopiei protopresbiterale a tractului ortod. român din Săliște pentru crearea unui fond cultural filantropic.

Sunt frumoase aceste dispoziții statutare și după împrejurările locale și după pornirea luată e foarte sigur, că aceste dispoziții toate se vor înlesni așa, că mulți vor beneficia de ele și vor binecuvânta gândul și inima bună a celui, care a intrat această mult promițătoare însoțire.

Poporațiunea comunei Săliște și a comunelor învecinate din această însoțire își va simți pe viitor binele cuvenit. Un product însemnat al economiei sale de vite nu se mai perde zi de zi, lună de lună, an de an, ci se valorisează în mod de tot rentabil. Un izvor nou de venit se asigură poporațiunei, un izvor neașteptat și mult prețuit. Banii câștigați servesc trebuințelor caznice, ce poate cu greu avea acoperire, dau ajutor la nutrire mai bună a vitelor, la sporirea numărului lor și apoi sigur la cultivarea fânățelor, iar toate acestea cine ar zice că nu arată o înaintare în starea economică a unei poporațiuni, a unei comune?

Și acum să revin asupra urzitorului însoțirii noastre. Acesta cum am amintit e dl primpretor *Petru Dăgits*. De 10 ani și ceva e dănsul în această comună. Munca cinstită și fără preget a adus mult bine acestei comune și întregului cerc. Astă iarnă s'a aranjat iubileul muncii sale. Nici

de atunci nu a pregetat a se ocupa mai departe de interesele obștei cercului său. Amintesc din lucrările mai mari, — dela iubileu încoace — cum în sinodul protopresbiteral a câștigat teren pentru înființarea unui azil de bătrâni în Săliște, în care scop și dânsul a făcut donațiune. Apoi prin înființarea însoțirii pentru valorizarea laptelui a eșit iarăși la iveală interesul cel mare ce-i zace la inimă întru ajutorarea și înaintarea locuitorilor din Săliște și cerc. Numai cu mintea sa cea luminată, cu inima sa caldă, cu putere de voință extraordinară și cu muncă desinteresată a putut pune la cale îndeosebi însoțirea (lăptăria) ce așa mult promite, iar mulțămirea cu răsplătă deja de pe acum i se exprimă, când știm că și aceia, cari n'aveau încredere în toată acțiunea începută, îndeosebi această însoțire pentru valorizarea laptelui, exprimă și doresc: pentru binele Săliștei și al cercului, trăiască domnul primpretor *Petru Drăgăls!*

Oct. Sglimbea

NO UTĂȚI.

Domnul Iorga sănătos! Cu bucurie anunțăm, că știrea despre îmbolnăvirea domnului Iorga, după cum știm acum din izvorul cel mai autentic, nu a fost decât vărată. Regretăm, că luându-ne după „Cronica” din București, pe care o tineam de gazetă serioasă, redactată fiind de un domn profesor universitar, am dat-o și noi. Insași domnul Iorga ne amurea de întro scrisoror particulară asupra mii fectiile ceia am căzut jertfa. Ii mulțumim și îi cerem scuze. Constatăm de altcuv, că poate nici unde printre Români nu s-a manifestat față de domnul Iorga, în urmașii dovedită, spre bucuria generală, de ne devărată, un interes mai viu și o îngrijorare mai mare, ca aici în Sibiu. Dor a domnului Iorga perfectă și durabilă sănătate, iar presei bucareștene moravuri mai bune. Din scrișoarea dlui Iorga dăm rănătoarele papi: „Asigurați pe cetățioi Dvoastre, că n’em altă nebulnie decât aceea, foarte veche și incurabilă, de a nu putea s’afel canalele cari ne necinstesc neamul și de a li-o spune drept în față”.

Programa examenelor dela finea anului școlar 1905—1906 la școalele medii greco-orientale Române din Brașov. *Examenele de maturitate* Joi, Vineri și Sâmbătă, în 15, 16 și 17 Iunie v. va fi examenul oral de maturitate la Gimnaziu. La examenele de maturitate nu pot asista școlarii; pentru publicul mare ele sunt deschise.

Examenele particulare cu școlarii particulari (privatiști) din școalele medii se vor ține în zilele de 19—23 Iunie v., având a se prezenta școlarii privatiști în 19 Iunie v., în cancelaria direcțiunii și a plăti taxa de examen.

Examenale publice de încheiere. A) La gimnaziu: Marți în 27 Iunie v. B) La școala reală: Mercuri în 28 Iunie v. Notă. Examenale se țin în sala festivă a gimnaziului. — Școlarul care va absentă del examen, nu se va promova, ci va avea să facă examen supletor în Septembrie a. c. Duminică în 18 Iunie v., după amiază la 6 oare, se va țineă examenul public de gimnastică în curtea de gimnastică. În caz de timp nefavorabil examenul se va ținea la aceeaș oară într-una din zilele următoare. Joi în 29 Iunie v, după serviciul divin, la care vor participa toți școlarii, se va încheia în mod solemn anul școlar 1905—1906, distribuindu-se premiile în sala cea mare a institutului. La încheierea anului școlar în 29 Iunie v. fiecare școlar va primi testimoniu școl. și un exemplar din Anuarul școalei. Școlarii absenți, precum și restanțierii de didactru nu vor primi Anuarul școalei. La examenele acestea, precum și la festivitatea de încheiere a anului școlar se invită cu toată stima părinții amicii și binevoitorii acestor școle. Brașov, în 1 Iunie v. 1906. Direcțiunea.

Himen. *Cornelia Muciu Urechia* și *Dr. Vasilie Dan de Apșa* avocat în Sibiiu fiindanți.

Din Mănăsturul ungurese ni-se scrie, că examenul dat din partea doamnei învățătoare și preotese *Ana Nossă* a avut un succes foarte frumos. Domnul comisar a declarat că a fost cel mai bun examen în tractul Clujului, iar preotul reformat de acolo, fiind de față la examen, a trebuit să recunoască, că cu un așa examen școala gr. ort. română din Mănăstur s'a ridicat deasupra școlii de stat.

Molțămita. În ziua examenului ținut cu elevii dela școala din Sibiu Cetate în 2/15 Iunie a. c., reuniunea sodailor români n-a făcut atât mie cât și elevilor o plăcută surprindere, dărînd material pentru haine de vară la 5 eleve — câte 6 m. la una în preț de 12 cor. și însoțind această primiere cu următoarea adresă: „Iubite Domnule învățător! D-ta, care lucrezi la luminarea poporului nostru și conluceri la consolidarea, înaintarea și cultura clasei meseriașilor noștri, știi cum „Reuniunea meseriașilor români din Sibiu” s’a luat de chemare, ca după puțință să ajute pe săracii noștri, și îndeosebi pe cei cari în ori ce chip au lucrat la înaintarea școlurilor urmărite de ea. Intre aceștia se numără și școlarii buni și harnici din școala, pe care o conduci. Unii din aceștia au fost ajutați cu daruri la Crăciun, iar acum la examenul de astăzi, din puținul nostru dărîm stofe de haine pentru următoarele copile bune și harnice, cari au recitat poezioare în ședințele noastre literare, și anume: Elisaveta Bărăbaș, cl. IV. Stana Stanciu, cl. IV. Maria Colesan, cl. V. Maria Negrea, cl. VI și Elena Vesteamean, cl. VI., pe cari stofe să binevoești a le împărți între elevele amintite. Pentru comitetul reuniunii meseriașilor. Sibiu 15 Iunie 1906. Victor Tordășianu, președinte. Ștefan Duca, notar.

Impărțirea stofelor s'a făcut prin subscrisul, — dând cettire actului de mai sus în prezența comisarului examenului P. On. Domn *Ioan Papiu*, protoprezb. după ce premersese premiarea elevilor cu cărți din partea seminarului, prin Preacuvioșia Sa Domnul *Dr. Eusebiu Roșca*, director seminarial, fapt introdus de corpul profesoral, cere se perpetuă de când școala din cetate, ca școală de aplicație, se află în ce privește instrucția și disciplina în legătură cu seminarul.

Aceste fapte îmi vor servi mie spre
îmbarbătare, iar donatorilor marinișoși,
Preacuvioșiei Sale dlui director sem. *Dr.
Eusebiu Roșca*, corpul profesoral dela semi-
nariu și conducătorilor reuniune meșeri-
șilor, Stimatilor Domni Victor Tordê-
șanu și Ștefan Duca, în numele elevilor
premiati le exprim și pe această cale mul-
țămita mea profundă. *Candid Popa*, învă-
țator.

Daruri pentru biserică. Mai mulți credincioși din comuna Mănăsturul unguresc au adunat 60 coroane și au procurat un rând de haine negre bisericești pentru înmormântări. Alții ierăș au colectat suma trebuincioasă pentru sfintele Paști, pentru o față de masă la biserică și pentru un stihiaru. *Gavriil Campeanu* apoi a cumpărat un rând de haine cu 76 coroane, iar *Tő ök Iánoș*, de naționalitate maghiară, a donat 100 coroane pentru ridicarea unei biserici noue gr. ort. în Mănăsturul-unguresc.

Darul lui Lueger. Cetim în foile din România că Lueger a cinstit pe seama săracilor din București 1000 lei.

Aviz. *Corul mixt bisericesc* va cânta liturgia în biserica catedrală *Duminecă* în 11/24 l. c. — la 9 oare dimineata.

Alegere de preot. În comuna *Văcele-rele*, tractul Hătegului, s'a făcut Duminică alegerea de preot, sub conducerea protopresbiterului *Tit V. Ghenju*. A fost ales cu mare însuflețire absolventul de teologie *Ignatie Vișoiu*.

Mulțamită. În numele comitetului parohial al bisericii gr. or. din A-Iulia oraș exprim subscrisul cea mai adâncă mulțamită Dlui *Mihailu Cîrlea*, notar public reg. în Abrud, care ca și în trecut a dăruit și în anul acesta pe seama numitei biserici diurnele sale de deputat sinodal în suma de 63 cor. 76 fil. Voinđ și prin aceasta a dă cu odată mai mult dovadă despre dragostea ce o poartă bisericii din locul natal. În numele comitetului *I. Tecu-lescu*, protopop.

Pillsbury, unul dintre măestrii în jocul de șah a murit într'un institut de alienați din Philadelphia. Problemele de șah i-au sdrcuncinat în timpul din urmă echilibrul minții și repede l-au și mistuit cu desăvârșire.

Drepturi politice femeilor. Dieta Finlandei a primit proiectul de lege, prin care se dau și femeilor drepturi politice, de a alege și a fi alese în corporațiile politice. Dreptul acesta e legat de împlinirea anului al 24-lea. Succesul acesta a stârnit mare bucurie între femeile acelei țări.

Tren întârziat. Într-una din zilele trecute a întârziat un tren ce venia de către Ibaşfalău cu 48 minute. Când a ajuns trenul în gara aceasta unei femei i s'a făcut rău. A voit să se coboare din

tren, dar n'a avut timp, căci în acel moment a dat naștere unui copilăș, pe care l-a coperit cu șorțul o altă femei, ce era în tren. Din întâmplare era pe tren un medic și acesta i-a dat îngrijirea necesară. Din acest motiv a întârziat trenul.

Otto, regele Bavariei, a ajuns în timpul din urmă în starea celei mai deplorabile alienații. Nu mai vorbește nimic, are porniri de animal și mănâncă numai poame. Medicii au declarat că e nevindecabil. De aceea s'a ivit ideea de a ridica pe prințul moștenitor, Luitpold, la demnitatea de rege. Guvernul Bavariei pipăie acum pulzul pe la diferitele curți înaintea de a aduce proiectul în parlament.

Deputația maghiară la București.
Prezidentul comisiei maghiare la expoziția din București, F. Chorin, a dat Duminică seara o masă mare la care au luat parte pe lângă miniștri, primarul, căpitanul poliției, biroul sindicatului ziaristilor și mai mulți redactori. S'au rostit multe toaste, în cari s'a accentuat necesitatea raporturilor de preținie între România și Ungaria. Toate toastele au fost rostite în limba franceză, singur scriitorul I. Scurtu a vorbit românește despre interesele economice comune ale acestor două țări.

Tren deraiat. Trenul expres oriental chinez a deraiat la o gară nu departe de Vladivostok. Au murit la o sută de călători.

San Francisco. Se vede că asupra acestei mare și bogat oraș zace vr'un blăstăm greu. Abia s'a reuiesc în urma cutremurului și acum vine vestea că o nouă pustire l-a amenințat. Ploi torențiale, furtuni zdrobitoare, orcane turbate au făcut multă stricăre orașului. A nimicit toate colibele și locașurile ridicate provizor pentru scutirea poporului păgubit de cutremur.

Apărătorul moralei. Intr'un muzeu din Drezda a fost deţinut un preot catolic, care ciungărea statuele din muzeu. Preotul ş'a scuzat fapta cu aceea, că goălătea a celor statue vatămă simful moralei publice. Cu tot simţul acesta atât de „nobil“ el ieziuitul preot, el a fost pedepsit.

Bombele în Rusia încă nu şi-au potolit mânia setoasă de sânge ciocoiesc. În timpul din urmă s'au comis atentate dese. Guvernorul din Tiflis, Timofejev, a fost cîstit cu o bombă, care l-a rănit grav. Un cazac şi atentatorul au rămas morţi. Tot atunci a fost împuşcat directorul damului de fier trancaucazic. În Kutais s'a aruncat o bombă generalului Alihanow în momentul când a voit să se sue în tren. Generalul a murit. Un cazac a puşcat în direcţia de unde a venit bomba. Atunci au mai căzut ca din senin 7 bombe, cari au ucis pe mulţi dintre cazaci.

Scălvie în veacul XX. Ai crede, că în acest veac al cugetării luminate nu există stat cu pretenții de a fi cult, care să considere o anumită societate de oameni alătura dobritoacelor. Și totuși aflăm astfel de state. În primul loc stă Portugalia, care poartă comerțul de sclavi în posesiunile ei din Africa și azi, ca și înainte cu 5—6 veacuri. Sunt comercianți specialiști „biheaus“, cari cumpără pe indigenii negri suptși de Europeni prin centrele Africei, îi duc legați în lanțuri flămânzi și goi cale de 2—300 mile pe jos prin pustietăți până la malul mării. Pe ceice se bolnăvesc pe drum ori cad de oboseală îi omoară cu o lovitură de topor și îi lasă pradă corbilor. Ceice ajung teferi la malul mării sunt vânduți cu bani scurpi proprietarilor de pe diferite insule, unde sunt diferite așezăminte, cari îi pun la muncă de animale. Și acest spurcat negoț se întâmplă cu știrea stăpânirii portugale — în veacul al XX-lea.

Cel mai plăcut cosmetic care poate fi privit de neîntrecut, e fără îndoială *Crema Margit* a lui Földes, care și-a câștigat plăcerea damelor. Se folosește chiar și de domni, deoarece e cu totul nestricăcioasă, delatără în câteva zile ori e necurățenie a pielii, pistriui, jubruțele, carii de piele, etc. și înviorază și întinerește obrazul. Nu se folosește numai pentru pielea obrazului, ci și pentru înălbirea grumazului, a umerilor și mânilor. Damele noastre sunt încantate de efectul ei. Un borcan mare costă 2 coroane, un borcan mic 1 coroană. Se capătă la producătorul Clemens v. Földes, farmacist în Arad, cum și în alte farmacii. Cumpărătorii să se ferească de imitații.

Nr. 238.

[126] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea alor două posturi în **vătătoarești** la școala din **Sebeșul-săseș**, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu fiecare post sunt:

1. Salar fundamental 600 Cor.; iar după 3 ani de serviciu neîntrerupt la această școală 800 Cor.

2. Relut de cuartir și grădină 200 Cor.

3. Cuincuenalii de câte 100 Cor. computele dela instituirea definitivă la această școală.

Cei instituiți sunt datorii a cântă în Dumineci și sărbători cu copiii liturgia în biserică, și a instrui în școala de repetiție.

Concurenții au să-și aștearnă rugăile instruite conform normelor din vigoare, în termenul susindicat, subsemnatului oficiu protopresbiterial.

În conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Sebeș, 6/19 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiterial:
Sergiu Medean
protopresbiter.

Nr. 239.

[127] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor în **vătătoarești** din comunele mai jos înseminate se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful român”.

1. **Lancrăm**, cu salar de 600 Coroane, relut de cuartir și grădină 60 Cor.

2. **Rehău**, două posturi cu salar de câte 600 Cor. și relut de cuartir 50 Cor.

3. **Pianul-inferior**, cu salar de 600 Coroane, relut de cuartir 50 Cor., pentru grădină un stângin de lemne în preț de 20 Coroane.

5. **Ohaba**, două posturi, cu salar de câte 600 Cor., cuartir și grădină.

Cuincuenaliile se computează numai dela instituirea definitivă în respectiva comună.

Cei instruiți sunt datorii a cântă cu copiii la liturgie în biserică; la însărcinarea comitetului parohial concernent, a instrui în școala de repetiție sau a cultiva grădina de pomărit.

Concurenții au să-și aștearnă rugăile instruite conform normelor în vigoare, în termenul sus indicat, subsemnatului oficiu protopresbiterial.

În conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Sebeș, 6/19 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiterial:
Sergiu Medean
protopresbiter.

Nr. 530—1906.

[128] 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de **paroh** din parohia **Tămășasa** prin aceasta se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B, pentru întreținerea dotațiunei preoțești dela stat.

Competenții au să-și trimită rugăile lor instruite în înțelesul normelor din vigoare, în termenul deschis, oficiului protopresbiterial al tractului **Orăștie**, și înainte de alegere cu prealabila înștiințare a aceluia, au să se prezenteze în biserică pentru a cântă, resp. a celebră și cuvântă.

Orăștie, 4 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. al tractului **Orăștie**, în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domșa,
protopresbiter.

Nr. 170—1906.

[123] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului în **vătătoareș** dela școala confesională gr. or. română din **Nevoș**, în protopresbiteratul gr. or. al **Devei** se escrie prin aceasta concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Salar anual de 600 coroane, cuartir și lemnele necesare pentru foc.

Doritorii de a ocupa acest post să-și substearnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la subsemnatului oficiu protopresbiterial gr. or. până la termenul susindicat, cu acea observare, că reflectanții să se prezinte în vre-o Duminecă ori sărbătoare la biserică spre a cântă și face cunoștință cu poporul, având cei aleși a instrui copiii de școală în cântările bisericesti și a cântă cu ei în biserică la sfânta liturgie.

Cuincuenalele se vor socoti numai după anii de serviciu ocupați dela alegere.

Deva, 2/16 Iunie 1906.

Oficiul protopresbiterial gr. or. român al **Devei**, în conțelegere cu comitetul parohial.

George Romanul
protopresbiter.

Nr. 73—1906.

[129] 1—3

Concurs

Se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”, pentru ocuparea postului vacant de **paroh** în **Barești** și filia **Sacel** din tractul **Hațegului**.

Emolumentele în această parohie de cl. III, sunt cele fasonate în coala B.

Concurenții să-și trimită cererile lor cu documentele recerute la oficiul protopresbiterial subsemnat, și să se prezenteze în parohie și filie, spre a și arăta vrednicia în cuvântarea și cântarea bisericească.

Dintre concurenții vor fi preferiți, cari vor ști și se vor deobliga, a forma un cor bisericesc.

Hațeg, în 7/20 Iunie 1906.

În conțelegerea cu comitetul parohial. Oficiul protopresbiterial gr. or. al **Hațegului**.

Tit V. Gheaja
protopresbiter.

Nr. 204—1906.

[122] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **paroh** în parohia vacantă de clasa III, **Sârbi**, tractul **Ilia**, prin aceasta se publică a doua-ora concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întreținerea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul indicat și au a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică, pentru a cântă, respective a celebră și cuvântă.

Ilia, 4 Maiu 1906.

În conțelegere cu comitetul parohial. Oficiul protopresbiterial gr.-ort. al **Iliei**.

George Oprea,
protopresb.

Sezonul de primăvară și vară 1906.**STOFE de BRÜNN VERITABILE**

Un cupon în lungime de 3-10 m, suficient pentru un costum de domni complet (sacou, nădragi și vestă), costă numai 7, 8, 10 cor. din lână de oaie bună; 12 și 14 cor. din lână mai bună; 16 și 18 cor. din lână fină; 21 cor. din cea mai fină lână de oaie veritabilă.

Cuponul pentru un costum de salon negru cu 20 cor., cum și stoffe pentru pardesii, loden pentru turiști, camgarnuri de mătase etc. furnizează cu prețurile fabricii depozitul de fa-

81 18-20

brică de postav

SIEGEL-IMHOF în BRÜNN.

Mustre gratis și franco. — Trimiterea stoffei conform mustrei se garantează. Avantajile, ce se obțin prin comandarea stoffelor direct dela firma de mai sus, sunt considerabile.

Băile vindecătoare din Văcele (Elöpatak)

au efect deosebit contra suferințelor de stomac, rinichi, urină, boale de mită, de ficat și splină, șoldină, reumatism, constipații, cum și boale ce se desvoltă din nervositate. — Cura de beut cu renumita apă vindecătoare din **Elöpatak**, ce trebuie să se urmeze, după avizul medicului, împreună cu mijloacele corăspunzătoare ce se pot găsi aici (băi calde și reci, tratament hidroterapeutic, gimnastică svedeză, traiu dietic), produc un rezultat extraordinar de favorabil. Sezonul băilor: dela 15 Maiu până la 15 Septemvrie. Stațiunea căii ferate **Földvár** și **Sepsi Szent-György**, cu comunicație de trăsuri permanentă și etfină. Locuințe elegante și întreținere etfină. La începutul și sfârșitul sezonului (dela 15 Maiu până la 15 Iunie și dela 20 August până la 15 Septemvrie) se plătește numai jumătate taxa pentru cură și muzică, iar locuințele cu 50% și întreținerea cu mult mai etfină. **Apa minerală de Elöpatak**, care ocupă primul loc între apele minerale cu acid carbonic, alcooloid de fer, se poate folosi și ca leac de casă și se bucură de mare trecere atât curată cât și cu vin amestecat ca **beutură răcoritoare**. Se vinde anual, în țară și străinătate, peste un milion de sticle. Locul de trimitere: **Elöpatak**, se poate comandă însă în cele mai multe orașe și prăvălii mari. La cerere se trimit prospecte din partea **Dirrecțiunii**.

[109] 4—4

Banca de asigurare „TRANSILVANIA”

Sibiu, str. cismădiei nr. 5, edificiile proprii. — Fondată la 1868.

Primește în condiții favorabile

- asigurări contra focului și esplosiunilor,
- asigurări de viață și rente viagere,
- asigurări contra furtului prin spargere,
- asigurări de grindină,
- asigurări de accidente și de sticlă.

— Valori asigurate 105 milioane corone. —

Despăgubiri prestate 7 milioane corone.

Fonduri de rezervă și garanție 2 milioane corone.

Informațiuni de la **Dirrecțiune** în **Sibiu** și prin **agenturile principale** din **Arad**, **Bistrița**, **Brașov** și **Cluj**, cum și prin subagenții din toate comunele mai mari.

(271) 33—52

Magazin de specialitate!

Mare depozit de
juvaericele, aurării, argintării, oroloage
de aur și de argint, pentru domni și dame

toate noutăți.

A. MORAWETZ, juvaer și gravor.

Sibiu, strada cismădiei nr. 14.

[74] 12—

Aur și argint vechiu se cumpără ori se primește ca plătire.

Somatose

în formă de

Somatosă de fer

(Somatosă cu 2% fer în legătură organică) se recomandă de medici special celor ce sufer de **chlorosă**.

[63] d 2—4

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în **Timișoara-Fabric**

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la urnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioa se pelângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, îndată ce clopoțele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate

(119) 42—52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de cât clopoțele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut, ca și spre turnarea de toate de metal. Prețcuranturi ilustrate gratis.

